

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת פנחס דפים ב - ח

דרך ישרה תמצית הדף

פרק קמ"א – אור לארבעה עשר

דף ב- ג

*נגהי או לילא. *לשון נקיה.

א. אור לארבעה עשר בניסן בודקים את החמץ לאור הנר כיון שאז אור הנר יפה לבדיקה ואנשים נמצאים בבתיהם, ולהו"א אור זהו נגהי והיינו שהבדיקה ביום. והשמועות 1. מפסוקים: הבוקר אור, ודחי שהאיר דיש לצאת בכי טוב. 2. וכאור בוקר יזרח שמש, ודחי דקאי על עוה"ב לצדיקים. 3. ויקרא אלוקים לאור יום, להו"א למאיר ובא ולמסקנא שפקדו לאור על מצותו. 4. הללוהו כל כוכבי אור אמרינן דהיינו שמאירים, וזהו להו"א שעליהם לשבח ולמסקנא אתי לנודר מן האור. 5. לאור יקום רוצח ובלילה יהי כגנב, זהו לענין היתר הריגת בא במחתרת. 6. יקו לאור ואין, שאיוב קילל את מזלו. 7. ולילה אור בעדני, דוד קאמר שהעוה"ז האיר לו. 8. מתניתא: בודקין אור י"ד ובשחרית, ש"מ דזהו לילה. 9. איסור מלאכה בער"פ פליגי אם מהאור או מהנץ, ומפרשינן להו"א אור זהו לילה ושאלו כיצד מקצת היום אסור במלאכה, ולמסקנא אור זהו עלוה"ש ושאלו איך כיצד חלוק מהנץ, ובעי להוכיח מאכילת חמץ דשעות דרבנן. 10. בר"ח משיאין משואות לאור עיבורו, ש"מ דאור היינו לילא. 11. המקריב בביהמ"ק בלילה לאורה מקדש ידיו, ודחי אורה שאני. 12. מפלת אור לשמונים ואחד, ש"מ. 13. יכול יהיו שלמים נאכלים אור לשלישי. 14. אור יו"כ מתפלל שבע ומתוודה. 15. תני להדיא לילי י"ד בודקין, ולמסקנא לכו"ע בודקים בלילה ובאתריה דרב הונא קראו ללילה נגהי משום לישנא מעלייתא.

ב. לשון נקיה 1. קראו ללילה נגהי משום לישנא מעליא, כדאמרינן שאין להוציא דבר מגונה שהרי עיקם הכתוב לומר אינו טהור גבי בהמה ומקרה לילה ושאלו ודוד. 2. אף במילי דרבנן יש לנקוט לשון נקיה שנאמר ותבחר לשון ערומים. 3. בעינן לשון נקיה אף במילי דעלמא שנאמר ודעת שפתי ברור מללו, ונקט גבי אשה מושב, והא דאשכחן לשון מרכב גבי רבקה ואביגיל איכא ביעתותא דגמלים לילה דוד והר או אגב אחרים. 4. יש לנקוט דרך קצרה לכן כתיב בתורה טמא, ואי הווי כי הדדי נקטינן דרך כבוד. 5. תלמיד שנקט לשון מגונה רב לא לימדו, וכהן אמר שקיבל כזנב הלטאה בדקו ומצאו בו שמץ פסול כיון דארע אנפשיה או שחץ פסול, וכך תפסו את הגוי מנציבין שאכל קרבן פסח, ומאידיך תלמיד שדיבר בלשון נקיה נהיה מורה הוראה. 6. אמרינן מוציא דבה הוא כסיל לגבי נח נפשיה או שעורים נעשו יפות. 7. ממעשה פטירת קרובי ר' חייא שמעינן דאבל אסור בסנדל, שמועה רחוקה נוהגת יום אחד, ומקצת היום ככולו.

דף ד- ה

*שכירות בער"פ. *חמץ בער"פ בחצות. *הפס' בכרי.

א. שכירות בערב פסח 1. בעי מי חייב לבדוק האם המשכיר שהחמץ שלו או השוכר שהאיסור ברשותו, וליכא להביא ראיה ממזוזה כיון שהיא חובת הדר, ולהלכה החיוב לבדוק על מי שהמפתח אצלו בתחילת י"ד ניסן. 2. משכיר בית ב"ד והמשכיר לא נמצא בעי האם חזקתו בדוק, ומייתי דאיכא נאמנות לנשים על ביעור חמץ ולהו"א ש"מ חזקתו בדוק וקשיא א"כ כל הבתים, אלא אין חזקתו בדוק קשיא דאמירתם לא חשיבא, ולמסקנא איירי במוחזק דלא בדק מיהו בדיקת חמץ מדרבנן כיון דיכול לבטל. 3. השכיר בחזקת בדוק ואינו בדוק, אינו מקח טעות אפי' באתרא דמשלמים, משום שניחא לאיניש לקיים מצוה בגופו ובממונו.

ב. חמץ למעלה משש שעות אסור מן התורה שנאמר אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, ומפרשינן כיצד הילפותא 1. לתנא דבי רבי ישמעאל ראשון זהו י"ד ובו תשביתו דמצינו י"ד נקרא ראשון גבי אכילת מצה, או דראשון מעיקרא משמע ומקשינן שנאמר הראשון לגבי מקרא קדש דפסח וסוכות ולולב, ומתריצין דאתו לדרשה שזכו לשלשה ראשון עשיו ביהמ"ק ומשית. 2. לרבא מזה שבזמן שחיטת הפסח אסור שיהא החמץ קיים. 3. לר"ע א"א לומר שיש לבער ביו"ט כיון שהבערה היא אב מלאכה, וש"מ דקסבר אין ביעור חמץ אלא שריפה והבערה לחלק יצאת, ולא אמרינן מתוך להתיר הבערה שלא לצורך. 4. לרבי יוסי כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם משמע שהביעור ביום הראשון זהו ב"ד, ואין לומר דיבער בליל ט"ו משום דאיתקש השבתת שאור לאיסור חמץ שהוקש לאכילת מצה שזהו בליל ט"ו, וההשבתה אינה בליל י"ד דכתיב ביום, ואינה מהבוקר דאך חילק.

ג. קראי בחמץ ונכרי 1. לא יראה לך שאור, אבל של אחרים וגבוה שרי. 2. לא ימצא בבתיכם שלא יטמין ויקבל פקדונות מנכרי אבל שרי כשלא מקבל אחריות, לל"ק כמ"ד דבר הגורם לממון כממון ולאידך שנא' לא ימצא, ולל"ב איצטריך קרא למ"ד כממון כיון דהדר בעיניה. 3. בבתיכם, לאביי לרבות נכרי שלא כיבשתו, ולרבא להתיר לראות של נכרי שכיבשתו ויליף מקרא דאיסורא מיתורא דלך. 4. בכל גבולך לרבות בבורות. 5. נאמר שאור בבתיכם ובגבולין לגז"ש ליתן האמור של זה בזה.

פדף ו

*ארנונא. *חמץ בבית ישראל. *ליום לפני הפסח. *ביטול חמץ.

א. החיוב בארנונא 1. לל"ק ביכול לסלק בזווי פשיטא דחייבת בבכורה, ובעו כשלא יכול ופשט שפטורה. 2. לל"ב בכל גוני בהמה פטורה כיון דיש לה קלא, אבל עיסה חייבת דאין לזה קול.

ב. חמץ של נכרי בבית של ישראל 1. נכנס עם בציקו בידו א"צ לבער, הפקיד חייב ואם יחד לו בית א"צ לבער שנא' לא ימצא, וקאי ארישא דמפקיד חייב לבער או אסיפא דפטור כיון שאינו מונח ברשותו. 2. מצא חמץ ביו"ט, שלו כופה כלי, של נכרי עושה מחיצה עשרה טפחים להיכר, ושל הקדש א"צ כלום משום שכל השנה בדילי מיניה.

ג. שלושים יום קודם לפסח 1. היוצא מביתו קודם שלושים יום א"צ לבער, ומפרשינן דלאביי איירי שאין דעתו לחזור וא"צ אף ביצא תוך שלושים, ולרבא איירי דאין דעתו לחזור דאם בדעתו לחזור חייב לבער אפי' מר"ה, וה"ה בעושה ביתו אוצר. 2. שואלים ודורשים בהלכות הפסח, לחכמים שלושים יום דילפי וילפי מפסח שני, ולרשב"ג שתי שבתות ויליף להו"א מפסח מצרים ולמסקנא מפסח דשנה השנית וידעינן דהוה בר"ח בגז"ש מדבר, ואף דנכתב לאחר מכן אין מוקדם ומאוחר בתורה וכן מייתי דכלל ופרט המרוחקין זה מזה בתרי ענייני לכו"ע לא דרשינן ופליגי רק בחד עניינא.

ד. ביטול חמץ 1. הטעם שהבודק צריך לבטל, להו"א משום פירורים ודחי דלא חשיבי אף דנשמרים אגב ביתו, ולמסקנא גזירה שמא ימצא גלוסקא יפה ודעתו עליה. 2. א"א לבטל לאחר זמן איסורו כיון שאינו ברשותו ועשאו הכתוב כאילו ברשותו וכן בור ברה"ר. 3. הביטול בליל י"ד כיון דאחר שש שעות אינו ברשותו, בשעה חמישית חיישינן שיפשע, ובשעה שישיית כבר אסור מדרבנן. 4. הברייתא בביטול חמץ

שנמצא בביתו, בשבת מוקמינן שערב פסח חל בשבת, וביר"ט איירי שנמצא בביהמ"ד ונזכר שיש בביתו עיסה מגולגלת וירא שמא תחמיין.

ז דף ז

*בתר רובא. *הברכה. *אור הנר. *המקומות. *סכנה. *מרתף.

- א. המקרים דאזלינן בתר רובא ומ"ט 1. הפת שעיפשה אם ידוע דחמין פשיטא דאסור, אם לא ידוע א"א לילך בתר בתרא כיון דעיפושא מוכיח, ואם רבו ימי מצה ועיפושא מרובה מותרת דתלינן משום נהמא חמימא.
2. מעות חולין ומעשר שנתערבו אזלינן בתר רובא, ולא אזלינן בתר בתרא כשלא ידוע מה הניח לבסוף או בצבורין או דאיכא גומא.
- ב. דיני הברכה 1. הנוסח על ביעור חמין וי"א דמשמע לשעבר, וברכת על המילה זהו כשהאב לא מל, על השחיטה זהו כשאינו מחויב, ועל נטילת לולב כיון שיצא כשהגביה. 2. זמן הברכה מעיקרא והיינו עובר לעשייתן שנאמר ויעבור את הכושי, עובר לפניהם, ויעבור מלכם. אבל בטבילה מברך לאחריה משום דגברא לא חזי, ולהו"א אף בשופר מברך לאחריה דלמא מקלקלו ודחי א"כ אף מילה ושחיטה.

ז דף ח

*אור הנר. *המקומות. *סכנה. *מרתף.

- א. הבדיקה לאור הנר 1. הילפותא, שאור לא ימצא, חיפוש הגביע וימצא, אחפש את ירושלים בנרות, נר ה' נשמת אדם. 2. אין בודקין לאור החמה וזהו בארובה ושלא כנגדה, דחצר א"צ בדיקה ואכסדרה אפשר לאור החמה, ואין בודקין לאור הלבנה. 3. בודקין לאור הנר ולא לאור האבוקה משום חורין וסדקים, אורו לפניו, לא בעית ומשיך נהורא.
- ב. מקומות הבדיקה 1. א"צ לבדוק: גג יציע, גג מגדל, רפת, לולין, מתבן, אוצרות יין ושמן. 2. יש לבדוק בבי מילחא קירי ציבי ותמרי. 3. חורין במיצעי צריך ולא למעלה ולמטה. 4. במיטה למעלה ולא למטה. 5. אוצרות יין ושכר צריך במסתפק לשלחנו. 6. בי דגים, רברבי א"צ וזוטרי צריך.
- ג. חשש סכנה 1. בבדיקת חורין א"צ להכניס את ידו להו"א משום סכנת עקרב ואיירי במפולת שהכלב יכול לחפש, ולמסקנא שמא אח"כ יחפש מחט, ולפלימו א"צ לבדוק חורים כלל משום סכנת גוי שחושש לכשפים, ופטרינן היכא דשכיח הזיקא כדאשכחן גבי שמואל ושאל. 2. שלוחי מצוה אינם ניזקים בהליכתן וחזרתן לתלמוד תורה דילפינן מעולי רגלים, ומייתי שלא היה בירושלים חמי טבריא ופירות גינוסר כדי שלא תהא עלייתן שלא לשמה.
- ד. הבדיקה במרתף 1. לב"ש שתי שורות, לרבי יהודה זהו מהארץ עד שמי קורה ולרבי יוחנן הרואה את התקרה וכמין גאם. 2. לב"ה שתיים החיצונות, לרב עליונה ושלמטה הימנה, ולשמואל עליונה ושלפנים.

שאלות לחזרה ושינון

פרק קמא – אור לארבעה עשר

ז דף ב"ג

א. המח' מהו אור והשמועות (15)

ב. לשון נקיה (7)

ז דף ד"ה

א. שכירות בערב פסח (3)

ב. מנין לאסור חמין בער"פ ומשש שעות (4)

ג. הפסוקים בחמין ונכרי (5)

ז דף ו

א. החיוב בארנונא (2)

ב. חמין של נכרי בבית ישראל (2)

ג. שלושים יום קודם לפסח (2)

ד. ביטול חמין (4)

ז דף ז

א. המקרים דאזלינן בתר רובא ומ"ט (2)

ב. דיני הברכה (2)

ז דף ח

א. הבדיקה לאור הנר (3)

ב. מקומות הבדיקה (6)

ג. חשש סכנה (2)

יצאן לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות 	בבא קמא 	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
חולין 	בבא מציעא 	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים 	בבא בתרא א-ב 	עירובין
ערכין-תמורה 	סנהדרין א-ב עם "יש סדר 	סוכה
כריתות-מעילה 	לגמרא" ותמצית כל המסכתא. 	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה 	מכות שבועות 	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומ"י	עבודה זרה הוריות עם 	גיטין
	מחודדין בפ"ד 	קידושין - עם תורתך שעשועי,
	זבחים 	סימני הדף, ותוספתא

ציתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות. **בחקותין אשתעשע** - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול. **עתיים לתורה** - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק. **קיצור חודים** מנוקד ומסודר. **קיצור אלשין רות** **קיצור אלשין אסתר** **קיצור אלשין איכה** בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבתה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א. **איזוהי דון ישרה** - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות. **הקדמות ומושגים** - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~38~

המערכת

